

Zbor kmetijske in obertnijske družbe v Ljubljani 1. julia.

Ko so se svitli nadvojvoda Janez proti poldesetim pripeljali z gosp. deželnim poglavarjem grofom Chorinsky-tam, jih je predsednik kmetijske družbe z vsimi odborniki spodobno sprejel v veži mestne hiše in jih spremil v dvorano, kjer so zbrani udje (blizo 70) pričakovali gosp. nadvojvoda.

Predsednik kmetijske in obertnijske družbe gosp. Fidelis Terpinec je pozdravil s serčnim nagovorom slavnega gospoda, in rekel, da je veselje preljubljenega nadvojvoda danes med sabo imeti tolikanj več, ker ga vidimo pervikrat po prestani hudi bolezni, in scer popolnoma zdraviga in krepkiga. Ker je vsak zbor — govori gosp. predsednik na dalje — kterimu ste Vi, visoki gospod, predsednik bili, no v a veselejši dōba našimu kmetijstvu bila, bo taka gotovo tudi danes, v kterim Vas bomo prosili za svēt v marsikterih važnih rečeh kmetijstva.

Gosp. nadvojvoda so blagovoljno sprejeli ta nagovor, po kterim je začel družbe tajnik dr. Bleiweis govoriti o tistim obdelovanju mokrih in merzlih zemljiš (senožet ali njiv), pri kterim se na umetno vižo glinjaste cevi (rori) pod zemljo položé, da po njih voda odteka, sapa skoz nje piha, se zemljiše osuši in ogreje in nerodovitna zemlja v rodovitno spremeni. Čeravno prav za prav ta znajdba ni nova *), vunder v ti viži, kakor sedaj Angleži, Belgiani, Francozi in Rusi ravnajo in so tudi v našim cesarstvu že ravnati začeli, ni bila nekdanj znana, sedaj pa sloví pod iménam drēnaže **) že krog in krog v imenovanih deželah.

Ker je naša kmetijska družba iz časnikov zvedila, da je sedaj na Štajarskim tak umetnik iz Nemškiga, ki je že neki veliko močirno senožet gosp. nadvojvoda in družih posestnikov zdrēnažil, je vprašal dr. Bleiweis v iménu družbe Njih cesarsko visokost:

1) Ali bi ne prišel tudi na Krajnsko tisti umetnik, če bi se kateri posestniki oglasili za to važno popravo svojih zemljiš?

2) Ali bi bolj kazalo si omisliti tisto mašino, ktera iz gline izdeluje imenovane cevi (rore), ali si pa iz Štajarskiga naročiti že ondi izdelanih?

3) Kaj so skušnje na Štajarskim v tem učile: ali je drēnaženje zlo drago ali ne?

Na te vprašanja so prijazno odgovorili svitli nadvojvoda tole:

Umetnik, kteriga smo udinjali iz Nemškiga, še dosihmal ne drēnažuje naših senožet, ampak jih brez drēnaže na suho devlja, vunder je tudi izveden v drēnaži. Štajarski deželni stanovi mu plačajo na leto 600 fl.; kdor si ga pa hoče za svoje senožeti vdinjati, mu plača vožnino k sebi in nazaj in pa 2 gold. na dan. Kdor ga imeti hoče, se mora pri odboru kmetijske družbe oglasiti, in po redu naročila gré od eniga do družiga. Kdaj bo na Štajarskim vse opravil, se ne vé; da bi tudi na Krajnsko hotel priti, ni dvomiti; morebiti bi se mogel tudi kak umen človek iz Krajnskiga k njemu učiti poslat; v vsim tem bi se bilo nar boljše z gosp. dr. Hlubek-am pogovoriti. Temu je pristavil g. deželni

*) Več o tem bomo pri drugi priložnosti govorili. Vred.

**) Drain (izgovori drēn) je angleška beseda in pomenirov ali graben, v kteriga so glinjaste cevi ali rori položeni; beseda drēnaža (drainage, draining) pomeni umetnost tega cevovanja, — drēnažiti (drainen) pa ceví v zemljo pokladati in takó vodo odpeljevati itd. Ker je nar bolj prav, da ptuje besede, ki so v vsih jezicah navadne, tudi v slovenskim obderžimo, da se tako lože eden družiga razumemo, nočemo novih besed kovati, ampak ohranimo izvorno angleško. Vred.

poglavar: Kar tisto letno plačilo zadene, ktero na Štajarskim od deželnih stanov dobiva, ni dvomiti, da jo bo tudi prihodnje Krajnsko deželno namestništvo dovolilo v prid domačimu kmetijstvu, čeravno dohodki Štajarskih stanov so veliko veliko večí od Krajnskikh.

Kar drugo vprašanje vtiče — so povzeli gospod nadvojvoda besedo — imate Krajnci gotovo tudi za izdelovanje cevi pripravno glino ali ilovco; če bi si omislili mašino, ki veljá okoli 500 gold., bi menda bolje opravili.

Kar tretje vprašanje vtiče, ne morejo svitli vojvoda še sedaj gotoviga odgovora dati, bojo pa, kakor hitro bojo o tem natanjčniši izvedenja dobili, družbi vse natanjko na znanje dali.

Zbor se je zahvalil svitlimu nadvojvodu za prejeto podučenje. (Dalje sledí.)

O zadevah društva sv. Mohora.

20. junija t. l. se je po naznanilu „Bčele“ zbral Celovski odbor društva sv. Mohora. V tem shodu se je več reči obravnovalo in sklenilo, zmed kterih sledeče posnamemo:

Bukve, ktere misli društvo izdajati, imajo sploh v 3 razdelke razpasti: 1) v verozakonske bukve, 2) v podučivne in kratkočasne reči, kot povesti, pesme itd. za šolsko mladost; 3) sploh v literarne dela, posebno, ki se našega naroda vtičejo. Ob enem poprosi odbor vse slovenske pisatelje, enake dela društvu pošiljati, da jih pretrese, in če jih primerne najde, natisniti da. Vselej mora vendar pristavljeno biti, pod kterimi pogoji spisatelj svoj rokopis društvu prepusti. Ker se bo sedaj najpoprej „življenje svetnikov“ in „sveto pismo“ izdalo, bi bilo za sedaj verozakonskih bukev kmalo zadosti; želeti bi bilo posebno taci, ki v 2. in 3. razdelk spadajo.

Društvo se je pogodilo z gosp. Placidom Javornikom za že izdani prvi del njegovega sv. pisma (I. Mozesove bukve) in ga bo boljši kup prodajalo. Dalej se je g. Javornik zavezal, sveto pismo tudi daleč izdelovati.

Se ima odbor na vse slov. vis. poglavarstva in škofijstva s prošnjo obrniti, da bi društvo razširjati pomagale. Dalej se bo naše društvo tudi z družimi enacimi društví zvezalo.

Vodja naznani, da je sedaj 477 udov, in da je društveni denar v hranilnici vložen.

Za društvo so donatisnjene knjige: Blagomir puščavnik, v 1000 iztisih, — Povestnica goriske nadškofije od F. Blažiča u 600 iztisih — 50 šolskih pesem v 1000 iztisih, h kterim se vendar še napévi v Gradcu litografirajo. Povest Blagomir puščavnik bo veljala za neude po bukvarnicah 30 kr. sr. — Povestnica gor. nadškofije se bo vendar samo udom dajala; sicer se po bukvarnicah ne bo prodajala. Cena šolskih pesem se še ni mogla določiti.

Te knjige se bodo vsaj do srede mesca julia razposlale in scer za to léto odboru za vsaktere škofije za vse ude, ki v dotičnej škofi prebivajo. Od ondot naj si jih vsakdo sam preskerbí. Prihodnje léto se bo vendar v tej reči vse drugači ravnalo in scer takole: vsaki ud bo moral pri pristopu naznanje dati, kako da jih hoče prejemati. Da jih bodo vendar udi brez vsih daljih potroškov dobivljati zamogli, se bodo v vsakim slov. mestu kak knjigar najel in knjige za vsakega uda tistemu knjigarju pošiljale, po kterem jih hoče prejemati. Kdor jih hoče vendar po pošti dobivljati, bo moral poštnino sam plačevati. Za tekoče leto tega vendar ni mogoče poskerbeti, ker ne vémo, kam jih udi

so brali, in poskušajo kar se jim dobro pozdeva, — in zares pri vsakim delavcu sim našel sveto pismo in mnogo družih koristnih bukev s podobami. Kakošen razloček je med ondašnjimi grajšaki in med grajšaki družih deželá! Kako častitljivi so uni memo téh!

3. Samôta odvráča shode, rogovilenje, pijančevanje, pretepovanje itd.

Le ena škoda izvira iz te samote, da je malo šol, ker ni velicij vasí skupej, ki bi šolo imele.

Séla so pa toliko manjši, ker Angleški kmetovavci imajo celò malo kmetijskih poslopij, podov, skednjevi itd. Deteljo in répo pojé živina večidel na polji; žito se pod milim nebam naklada v kôpe; hlevov skoraj nič nimajo, ker je živina noč in dan in večidel tudi pozimi pod milim nebam; poljskiga orodja ne zapirajo v shrambe. Vse to je pa le mogoče, ker je kraj in podnebje tako, da se zamore pod milim nebam kmetovati.

Na Angleškem tedaj po deželi ne vidiš veličanskih in gradovam enacij fabrik, ne vidiš velicij žitnic, ne velicij hlevov, ne velicij hiš itd., ker Angleži vedó, da take poslopja so le tako imenovavi žreči kapitali, kateri nič dobička ne donšajo, marveč le škodo delajo, ker posestnik po njih veliko zemlje zgubi in ker je vedniga popravljanja treba, katero veliko stroškov prizadene.

(Dalje sledi.)

Zbor kmetijske in obertnijske družbe v Ljubljani 1. julia.

(Dalje.)

Druga reč, ki se je v zboru posvetovala, je zádelá zavarovanje ali asekuracio pohištév zoper škodo ognja in zavarovanje poljá zoper točo. Dr. Bleiweis je o tem govoril in si prizadjal potrebo dokazati: naj bi vlada zaukazala, da mora vsak posestnik svoje pohištvo in polje zavarovati (zažihtrati). „Skoraj od leta do leta se več nesreč po ognji primeri — je rekel — in nadloge po tem so tolikanj večí, če ob enim tudi slaba letína kmeta tare. Po takim bi se smelo misliti, da so nesreče, ki se tako pogostama primerjajo, ljudi zmodrile, da vse hití, svoje pohištvo v kakošno društvo sv. Floriana zapisati, — ali Bogu bodi milo! da se to ne zgodi. Pri vsakim pogorišu vidimo večidel več taci gospodarjev, ki niso zavarovani, kakor taci, ki so zavarovani. Krajnska dežela ima 69.827 hiš, in zavarovanih gospodarjev pri vsih 7 asekuracijah, ki prejemajo v Ljubljani zavarovila, ni 15.000! Če pomislimo strašno nesrečo pogorelcov, — če pomislimo, kako taki reveži nadležje svoje sosedé, — če pomislimo, da taki nesrečniki tudi niso v stanu davkov plačevati in da so tedaj tudi nadloga državi, — če pomislimo vse tiste hude nasledke, ki dostikrat iz beraštva izvirajo, ker beraška palica je mati mnogih družih pregreh, — če vse to pomislimo, mora ljudomili človek misliti na pomoč, po kateri bi se ta nesreča z vsimi svojimi nasledki saj pomanjšati zamogla, — in ta gotova pomoč bi bila postava, ktera ukaže: da vsak mora svoje pohištvo zavarovati. Če bi vsi pristopili v družbo sv. Floriana, bi bilo letno plačilo od zavarovanih 100 gold. gotovo tako majhino, da bi morebiti še en groš ne zneslo.

Ravno tako žalostne so nesreče po toči. Še so nam v živim spomínu strašne nadloge v Metliški in Černomeljski okolici, ko je lani toča 91 vasí v strašno nadlogo pahnila, ktero so le obilne milošnje v deželi in zunaj dežele, nabrane po milim klicu našiga častitiga g. deželnega poglavarja pomanjšati zamogle.

Po vsim tem je poprašal govornik svitliga gosp.

nadvojvoda: ali bi ne bilo potrebno: da bi vse kmetijske družbe našiga cesarstva, če so z našo edinih misel, zedinjene nasvetovalé vikši vladi: da naj bi zapovedala, da se mora vsak zavarovati.

Svitli gosp. nadvojvoda so na to vprašanje odgovorili, da zavarovanje je gotovo nar večí dobrota, in da je želeti, da bi vsak gospodar, kterimu je Bog um dal, to dobroto v nesreči živo spoznal. Vunder je po mojih mislih — so rékli — treba razločiti med ognjem in točo. Oginj je nesreča, pred katero ni nobeno poslopje varno, — toča ima pa vunder bolj svoje kraje, ktere raji obiskuje od družih; v nekterih krajih skoraj nič od toče ne vedó. Pervo tedaj, za kar bi bila vlada prositi, bi bilo zaukazano občno zavarovanje pohištév, pa tudi kmetijskiga orodja, ktero, če kmetu pogori, nadlogo še povikša. S tem predlogom naj se oberne kmetijska družba naravnost do vikši vlade, in ob enim naj naznani drugim kmetijskim družbam, da naj bi tudi to storile.

O ti zadevi so govorili tudi gosp. Ferd. Šmidt, gosp. Jožef Bišof, gosp. Ambrož, in gosp. Peter nel, kaplan iz Vodíc. Gosp. Šmidt je razložil neizrečeno dobroto asekuracij in je lepo dokazal, da naj si umni človek sam pomaga, po tem mu bo Bog pomagal; to ravno je tista velika napčnost, ki podpira nemarnost človekovo, da se v nesreči zanašamo na milodare, in odlašamo svojo dolžnost storiti. S tem se nobeden ne more izgovarjati, da je preréven, da ne more zavarovati; če bi vsi v bratovšino sv. Floriana stopili, bi bila taka mervica plačati, da bi nobenimu nemogoča ne bila.

Gosp. Bišof je potem besedo povzel in oistro, pa resnično govoril zoper asekuracije točne škode. Kaj pomaga — je rekel — če se zavarovam zoper točo in plačam, kar je predpisaniga; če pa potem, namesto da bi se mi povernilo, za kolikor je škoda cenjena in spoznana bila, se mi poverne le tretji del!! Ni tedaj čuda, da se zoper točo teško kdo dvakrat zavarje, če ga je enkrat nesreča zadela in je potem namest 100 fl. le 30 fl. dobil.

Gosp. Peter nel je obžaloval, da pri Graški bratovšini sv. Floriana, ktera obseže Štajarsko, Koroško in Krajnsko deželo, ni več gospodarjev zavarovanih, kakor jih je, ker ravno pri ti družbi, ki je prava vzajemna ali bratovska družba in celò nobeniga dobička za-se ne iše, bi bile letne plačila sila majhne, če bi veliko družbinikov k nji pristopilo. Druge asekuracije išejo tudi za-se kaj dobička, ker niso na taki podlagi osnovane, kakor Graška; ker pa Graška družba razun priporočil v časnikih nima opravnikov, ki bi ljudém po deželi zlo prigovarjali, va-njo stopiti, pa bolj zanemarjena ostane.

Gosp. Ambrož je opomnil, da se mu sedaj pripraven čas ne zdí, plačila za zavarovanje prisiliti; zoperto se je opomnilo, da ravno sedaj je pravi čas za to, ker občno zavarovanje bo ponižalo letno odrajtivilo vsim, kiso sedaj v družbi sv. Floriana, — tistim pa, ki bojo pa še le va-njo stopili, se bo dobrota po tako niski ceni posilila, da bojo iz serca hvaležni, ko jih nesreča ognja zadene. Polajšati gospodarjem letno asekuracijno plačilo: ravno to bi bil namen te postave, ktera bi ukazala: da se vsak gospodar mora zavarovati.

(Dalje sledi.)

Življenje slavnih Slovanov.

III.

Karamzin.

Karamzin (Nikolaj Mihailov) naj imenitnejši rusovski zgodovinar, prvi spisavec zgodovine rusovskega

lja scati, pa ne more. To vidši zaženó nevedni hlapci ali mazači berž hrup, da se je konju voda zaperla in da mu bo mehur počil, če se mu voda ne odpre. Sedaj počenjajo berž vse sorte neumnosti, stolčejo popra in hrena in ga vtakujejo ubogi živini v scalo (šrot), ali nekteri išejo celó po keršelu ali klešču, ktere nečedni vozniki sami na sebi redijo, da imajo domišljevano zdravílo berž pri rokah. Ko te dostikrat škodljive neumnosti počenjajo, pa zamudijo pravo pomoč.

Zapomnite si gospodarji! Če konja kolje ali grize, se večidel le zato scati pripravljaja, ker se je kerč, ki kolje poglavitno le čeva, razširil do scavniga mehurja; konja po tem le tiši, da bi imel scati, čeravno je mehur prazen ali le malo napolnjen. Berž ko bo kerč ali koljika v čevih nehala, bo samo po sebi tudi nehala tišanje k scanju.

Na čeva tedaj se ima gledati pri ti bolezni, čeva se imajo ozdravljati, ne pa scavni mehur! So one ozdravljene, je konj ozdravljen; bo gnoj od njega šel, se bo brez vsiga družiga početja tudi vsal.

Je napadel kerč čeva po prehlajenji, postavite konja, v hlev, dergnite ga krepko po celim životu s slamo, da se spotí, in odenite ga s kocam: vidili boste, da bo že samo to dostikrat pomagalo, zlasti, če se mu še gorke kamilčne vode v gobec vlije.

So čeva nabasane gnoja, je pervo, da se strebijo s poóljeno roko, s katero se vritnik seže, ali z brizglo (klištiro), s katero se mu osoljena voda ali žajfnica v ritnik brizglja; noter naj se mu pa daje čistiga laškiga ali lanéniga olja, po maslicu na enkrat.

Če žila naglo bije (60—70—80krat ali še večkrat v 1 minuti), naj se mu berž izpustí 8 ali 10 funtov kervi. Kakor bi odrezal, bo jenjala dostikrat po tem vsa bolezn.

Nedolžno scalo in scavni mehur pa pusti pri miru. Ko boš skozi ritnik v čevo segel, boš že čutil, da ni napét; in če bi se redkokterikrat primerilo, da je napet, pritisni na-nj skozi čevo, kjer inaš roko, da ga sprazneš.

Pri ti priliki tudi naznanim, kaj se je unidan v Prestraniku primerilo. Neki kmet pripelje svojiga scer zdraviga in močniga vóla k ondašnjimu živinozdravniku: naj ga ogleda; včeraj je bil še popolnoma zdrav, danes se pa neprenehoma napenja, pa ne gré celó nič od njega. Zdravnik seže s poóljeno roko v ritnik in potegne poldrugi sežinj dolgo, mehko, z gnojem napolnjeno tanjko čevo iz njega! Zdravnik vmiije najdeno čevo in vidi, da je bilo suho prešičje čevo, ki ga je vól s pičo vred kadaj požerl.

Mahoma je bil vol zdrav.

H—r.

Zbor kmetijske in obertnijske družbe v Ljubljani 1. julia.

(Dalje.)

Gosp. dr. Strupi je govoril o nasajenju murvinih dreves poleg železnice, in rekel, da bi bila kmetijska družba v stanu, tako nasajenje murviniga germovja z drevesi podpirati, kterih ima dokaj na svojim vertu; poleg ceste h kolodvoru bi bili pa jag-njedi pripravi, kterih čez 4 sežnje visocih ima družba več kot 800.

Svitli nadvojvoda so o tem razodeli, da tudi na Štajarskim se poleg železnice sadno in murvino drevje na-

saja, in da je vlada to delo gosp. prof. Hlubek-u izročila, s kterim bi se bilo o tem pogovoriti, kako naj bi se ta reč tudi na Krajskim sprožila.

Po dokončanih kmetijskih pomenkih je gosp. Anton Samasa besedo povzel in odkritoserčno razložil sedanjí stan obertnijske družbe, katero je samostojno, od kar je zbor v Gradcu sklenil, da imajo vse poprejšne podružnice samostojne biti in se ločiti iz zveze. Naše obertnijsko društvo ni te ločitve nikdar želelo — je rekel gosp. govornik — ker zedinjena moč več zamore storiti, kot razklana, vunder ker se ločitev je zgodila, bomo skušali po svoji slabi moči saj risarsko šolo za rokodelce tako dolgo ohraniti, dokler se osnuje nova nedeljska šola na deržavne stroške. Scer bi bilo pa potreba — je sklenil g. govornik, se zahvaleč svitlimu nadvojvodu kot začetniku društva — da bi se postave obertnijskih družb prenaledile in obnovile. Svitli nadvojvoda so na to odgovorili: da Graško obertnijsko društvo ravno postave predeluje, in berž ko bojo veljavno dodelane, nam jih bojo poslali; — risarska šola naj se kakor dolgo je moč ohrani, ker je rokodelstvu zlo koristna. Zastran obertnijskih razstav, ktere je nekdaí tudi obertnijsko notranje- in zgornjeaustriansko društvo v Gradcu, Celovcu, Ljubljani in Lincu napravilo, so gosp. nadvojvoda ponovili, kar so že v letu 1843 rekli: da posebno Terst je pravo mesto, kjer naj bi bila stanovitna razstava obertnijskiga in rokodelskiga blaga celiga cesarstva, da ga popotni, ki pride iz ptujih dežel, berž vidi in zvé, kje in po čim se dobiva. Če bi se v Terstu taka razstava napravila in bi jim fabrikanti, obertniki in rokodelci izglede (muštre) svojiga blaga pošiljali, bi bila taka razstava gotov dobiček domačimu obertnijstvu.

(Konec sledí).

Potovanje po Laškim.

Spisal M. Verne.

1. pismo.

Dragi prijatel!

6. rožnika 1847.

Še le letos mi je bilo mogoče, kar sim že dolgo dolgo želel, namreč viditi „lepo deželo, ki jo Apenin delí in morje obdaja in planine“, ali kakor slavni laški pesnik Petrarka poje:

— — — — — il bel paese
Ch' Apennin parte e 'l mar circonda e l'Alpe.

Kar sim od 5. rožnika do 11. veliciga serpana po ti na vse strani imenitni deželi vidil in občutil, Ti bom v pismicah na znanje dajal po domače, kakor prijatel prijatlu piše.

5. rožnika ob 10. zvečer sim odrinil na parobrodu, kterimu „Dalmata“ pravijo, iz Tersta v Benetke, kamor sim drugi dan ob sedmih zjutraj došel.

Benetk Ti ne bom popisoval, ker se nadjam, de jih boš sam ogledat prišel. Resnično boš vesel viditi nekdanjo „kraljico jadranskiga morja“, ktera, desiravno več ne kraljuje, zmiram še veličansko sred vode stoji, de se človek čudí nad prederznostjo tistih, ki so se prvi umislili na vodo tako mesto postaviti. Skoraj bi verjel, de niso bili iz tega sveta, ki so tako veličansko stavbo pričeli, kar tudi latinski pesnik pravi:

»Viderat Hadriaticis Venetam Neptunus in undis
Stare Urbem, et toto ponere jura mari:
Nunc mihi Tarpejas, quantum vis, Jupiter, arces
Objice, et illa tui moenia Martis, ait.
Si pelago Tiberim praefers, Urbem aspice utramque,
Illam homines dices, hanc posuisse Deos«.

Čudil se boš tù viditi posebno veliko krasnih cerkev in poslopij, kakor krasno bogato cerkev sv. Marka,

— Je rôsa ponoči obilna, ne bo tisti dan deževalo, grom pa zna priti, zlasti če je zjutraj soparno. Če ni rôse in je oblačno, bo še tisti dan dež. Ni bilo ponoči rôse, zato ker je veter vlekel, bo večidel lepo vreme. Jug in jugo-zapadnik prineseta večidel dež, če pa veter vleče od sončniga izhoda ali iz severo-izhoda ali jugo-izhoda, bo vreme lepo. Se zasuče veter od sončniga zahoda čez južno stran proti sončnim izhodu, ne bo dolgo lepo. Po hudih viharjih pride večidel dež.

Začne zjutraj močno deževati, ne bo dež dolgo terpel.

Ženski plés pa zjutrajni dež
Imata vselej le kratek terpež.

Začne pa okoli 7. do 8. ure počasi deževati, dežuje rado dolgo. Se naglo zvedrí po dežji, ne bo dolgo lepo ostalo, — se pa zvedruje počasi, ostane dolgo lepo.

Se zidovi močijo, kamnje potí, lesnina napné, sol mokra postane, iz dimnikov kaplja, bo dež. Če se zvezde prav svetlo lesketajo in migljajo in se tudi take vidijo, katerih sicer na nebu viditi ni, bo dež. Če ste sonce in luna, kader izhajate, prav veliki viditi, — če je sonce, kader izhaja, blede in ima belkast obroč krog sebe, bo dež. Če je luna čista, — če je rimska cesta čista in polna zvezd; če sonce bolj rudeče in čisto kot sicer zahaja, je lepiga vremena pričakovati.

O mlaji so vse dežne znamnja gotovši, kakor o polni luni; o polni luni nastopi večidel lepo vreme; 2 dni pred mlajem in pa 2 dni po mlaji se vreme naraji spreminja.

Mavrica in pa posebni dnevi, iz katerih ljudje vreme prerokujejo, so večidel lažnjivi. (Letos se nam je Medardi že zlagal). Če bi hotli te dneve vse sošteti, bi bil skoraj vsaki dan prerok, tako da bi ne vedili kam z vremenam.

(Konec sledí).

Zbor kmetijske in obertnijske družbe v Ljubljani 1. julia.

(Konec.)

Po dokončanih pomenkih kmetijskih in obertnijskih so ogledali gosp. nadvojvoda rudo, ki je bila iz Knapovškiga rudnika v zbor na ogled postavljena. Gosp. Kos, c. k. zdravnik Ljubljanski, kterimu (če bo kadaj iz tega rudnika obilen pridelk) gré čast in hvala, da ga je on deželi ohranil, ker brez njega bi bili deležniki tega rudokopja že davnej obupali in vse popustili, je razložil gosp. nadvojvodu imenitniši reči o ti zadevi. Ta rudnik, kateri pod sv. Katarino leži, je bil že nekdej znan; pripoveduje se namreč, in tudi starodavno slovensko ime „Knapoviše“ je tega priča, da že pred 300 leti so tu rudo kopali, jo pa opustili, ker morebiti niso mogli vode v jami zabraniti ali pa, so se jim drugi zadržki nasprot stavili. Da je bilo Knapoviše zares zapušeno, pričuje tudi to, da je Jožef Žerovic, bivši c. k. rudarski urédnik v Idrii, v letu 1797 tukaj v starih rovih kopati jel in mesca oktobra 1804 komisijo zvedenih mož poklical, da bi ogledala Knapovski rudnik in razsodila njegovo vrednost. Komisija je rekla, da bi se splačalo tukaj dalje po rudi slediti, vunder bi se moglo bolj pridno delati. Ker pa je Žerovic že po tem malim kar je kopal, ob premoženje prišel, in ker naprošenih 4000 fl. od vlade tudi ni na posodo dobil, je vse skupej opustil in nekemu Milanežu rudnik prodal. Ta je nekaj časa kopal, pa na zadnje tudi opešal. V letu 1840 je gosp. Kavčič, bivši pisar c. k. rudarskiga komisariata, nagovarjal gosp. stotnika žl. Watzel-na, verliga rudoslovca, naj bi spravil družbo skupej, ki bi

se lotila zapušeniga rudokopja. To se je zgodilo, in mesca sušca 1841 je družba z 100 akcijami vnovič kopati začela. Ker je pa v starih predeh in v starih rovih kopati začela, ni bilo ne duha ne sluha koristne rude; toraj se je v letu 1843 ta družba spet razbila. Gosp. Kos, ki pa pri vsim tem ni obupal, je spodbodel polovico deležnikov, naj bi ostali in naprej kopali. 1. sušca 1843 so spet začeli, pa slabo slabo je še zmiraj kazalo, dokler so lani na večer pred sv. Barbaro v globočini 30 sežnjev na bogato svinčeno rudo zadeli, ktera zdaj oživlja pogúm družbnikov in obeta vesele pridelke. Bog daj! Pomina vredno je tudi, da so pri kopanju že več stariga orodja v rudniku našli, ktero so spredniki, pred ko ne od podzemeljske vode pregnani, v jami popustili.

Gosp. nadvojvoda so radovedni poslušali, kar sta jim gosp. Kos in gosp. Bišof o tem novim rudniku povedala, in so marljivo ogledali lepe kose svinčene rude, ki tudi ni brez srebra. Mi pa privošimo stanovitnemu prizadevanju dobro srečo, in iz serca želimo: naj bi postalo Knapoviše krajnska Kalifornija!

Ko je bil s tem zbor dokončan, so se peljali svitli nadvojvoda, spremljeni od gosp. deželniga poglavarja, gosp. generala, gosp. adjutanta nadvojvodoviga in blizo 40 udov na Fužinski grad gosp. predsednika kmetijske družbe, Londonsko kmetijsko orodje ogledat, ktero so močno pohvalili; tudi lepe modéle Pajkovih vodnjakov, ki so bili tudi razpostavljeni, so s pohvalo ogledali. Po ogledu vsiga tega je bil pod košatimi drevesi krasen zajterk napravljen, kteriga smo že omenili. Po tem so šli gosp. nadvojvoda in vsi gospodje z njimi novo papirnico ogledat, ktera se po njih imenu „Janezia“ imenuje. Tudi papirnica je gosp. nadvojvodu in vsim pričujočim kaj dopadla.

Ob štirih popoldne smo prišli nazaj v Ljubljano, veseli srečniga dneva, ki bo vsim vedno v dragim spominu ostal.

Memo gredé na Fužinski grad so gosp. nadvojvoda tudi ogledali tistiga čudo veliciga vóla, kteriga je Bitenc na Koroškem kupil, od kteriga smo že v „Novičah“ govorili.

Potovanje po Laškim.

Spisal M. Verne.

3. pismo.

Dragi prijatelj!

V Bolonji 9. rožnika 1847.

Včeraj opoldne sim od Ferare slovó vzel, in se naprej v Bolonjo podal. Od Ferare do Bolonje je 30 laških milj po lepi ravnini, ki je pa semtertje še močno močirna. Po vsi ti deželi od unikraj Rovíga do blizo Bolonje sejejo zraven pšenice, turšice in mnogoverstniga sočivja tudi posebno veliko konopelj. Lanú sim malo vidil, tode kaj lepiga. Dežela je tu zares podoba raja, in vender človeka jeza in žalost obide, ko vidi, posebno med Feraro in Bolonjo, poleg ceste tako grozno revne bajte, de komaj po koncu stojé. Po štiri lése si reveži spletó, štirivoglat prostor z njimi ogradá, potem lése z blatam zamažejo in ograjeni prostor z bičjem ali tístjem pokrijejo, in to je — vse! To so hiše, de se Bogu smili. K sreči ni ravno veliko taci — hlevov.

V šestih urah se pride iz Ferare v Bolonjo, zalo veliko mesto med rekama Savono in Renam, ki imate o poletnim času le malo vode.

Bolonja, za Rimam prvo mesto cele papeževe države, šteje čez 80 tisuč duš. Hiše so lepo in terdno sozidane, in skoraj vse imajo obokane klonice na stebrih kakor v Padovi, le visočiji in lepši, de se tudi o nar hujšim dežji po suhim hodi. — Narbolj me je mi-